DOI: https://doi.org/10.55164/ecbajournal.v15i3.259914

ความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรและความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐในช่วงระบาดของโรค Covid-19

The Knowledge and Understanding of Accounting and Taxation and the Need for Government Assistance of Merchants Participating in Government Projects During the Covid-19 Pandemic

พจนารถ ฤทธิเดช[1*]
Potchanart Ritthidach[1*]

วันที่รับบทความ : 28/06/2565
วันแก้ไขบทความ : 06/10/2565
วันตอบรับบทความ : 20/12/2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลของร้านค้า 3) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐจำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้า กลุ่มตัวอย่างคือ ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐใน 14 จังหวัดภาคใต้ จำนวน 400 ร้านค้า ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.961 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ร้านค้าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในระดับปานกลางถึงมาก โดยมีความรู้ทางบัญชีมากที่สุด และความรู้ทางภาษีมีความรู้เรื่องการหักค่าใช้จ่ายมากที่สุด 2) ปัจจัยที่แตกต่างกันและทำให้ความรู้แตกต่างกันคือ การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม การทำบัญชี และการทราบแหล่งข้อมูลทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้า 3) ความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ร้านค้าต้องการให้ภาครัฐจัดอบรมเรื่องการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีแบบออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือการอบรมการวางแผนภาษีสำหรับร้านค้า โดยร้านค้าที่มีความรู้ในระดับมากที่สุดมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดอบรมมากที่สุด ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัยคือเป็นข้อมูลสนับสนุนสำหรับภาครัฐในการวางแผนช่วยเหลือร้านค้าในเรื่องบัญชีและภาษีอากร

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจ ความต้องการความช่วยเหลือ ภาษีสำหรับร้านค้า โครงการภาครัฐ

[1] อาจารย์, คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
Lecturer, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University Trang Campus
* Corresponding author: E-mail address: potchanart.r@psu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1) to test the knowledge and understanding level of accounting and taxation of merchants participating in government projects; 2) to compare the merchants' knowledge and understanding level of accounting and taxation by classification of personal factors and the merchants' data; 3) to compare the need for assistance from government agencies by classification of the merchants' knowledge and understanding level of accounting and taxation. Through stratified sampling, the population of this research consisted of 400 merchants participating in government projects in 14 southern provinces. Data were collected by using a questionnaire with total confidence of 0.961 The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test.

The results of the research were as follows: 1) most of the merchants had a Moderate to high level of knowledge and understanding of accounting and taxation, with the accounting knowledge and tax-deductible expense knowledge ranking the highest; 2) the factors that affected differences in knowledge among the merchants included the merchant VAT registration, bookkeeping, and knowing the merchants' accounting and tax resources; 3) regarding the need for assistance from government agencies, the merchants expected the government to provide training on e-filing tax return the most, followed by tax planning training for merchants. The merchants with the highest level of knowledge had the greatest need for the government agencies to assist with training. Regarding the benefits of this research, this research provides additional data for the government sector to devise accounting and taxation plans for merchants.

Keywords: Knowledge and Understanding, Need for Assistance, Tax for Merchants, Government Projects

บทนำ

ในสถานการณ์ช่วงระบาดของโรค Covid-19 ส่งผลให้ประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจได้รับผลกระทบอย่างมาก รัฐบาลจึงได้ออกมาตรการเพื่อกระตุ้นการจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศ เพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนและช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้ร้านค้ารายย่อยซึ่งถือว่าเป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากและเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศในองค์รวม (Ministry of Finance, 2020) โดยโครงการที่รัฐบาลได้ใช้ในครั้งนี้เช่น โครงการคนละครึ่ง โครงการเราชนะ โครงการเรารักกัน ซึ่งแต่ละโครงการจะเป็นการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องค่าครองชีพ วิธีการเข้าร่วมโครงการโดยประชาชนต้องลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแต่ละโครงการและเมื่อได้รับการอนุมัติให้ได้สิทธิแล้วประชาชนจะสามารถซื้อสินค้าโดยผ่านแอปพลิเคชัน "เป๋าตังค์" โดยรัฐบาลจะมีการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการตามกำหนดเงื่อนไข และสำหรับร้านค้ารายย่อยสามารถเข้าร่วมโครงการเพื่อขายสินค้าและบริการให้กับประชาชนผ่านแอปพลิเคชัน "ถุงเงิน" ซึ่งเมื่อร้านค้าขายสินค้าผ่านแอปพลิเคชันถุงเงิน ยอดขายจะปรากฏในบัญชีกรุงไทยที่ร้านค้าได้แจ้งไว้เมื่อสมัครเข้าร่วมโครงการและรัฐบาลจะสมทบค่าสินค้าตามเงื่อนไขของโครงการที่ลูกค้าใช้ซื้อสินค้า ดังนั้นร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการจะ

มียอดขายสินค้าที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากประชาชนมีอำนาจการจับจ่ายมากขึ้นจากมาตรการของรัฐ ส่งผลให้ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการหลายร้านมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และบางร้านมีรายได้เกิน 1,800,000 บาท ต่อปี ซึ่งรายได้ถึงเกณฑ์ที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (The Revenue Department, 2021c) ดังนั้นร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้การทำบัญชีและยื่นภาษีเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และตรงต่อเวลา

ปัจจุบันกรมสรรพากรได้จัดทำคู่มือสำหรับผู้ประกอบการร้านค้าซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับภาษีสำหรับร้านค้าทั่วไปได้เรียนรู้ (The Revenue Department, 2021d) ซึ่งนอกจากนี้กรมสรรพากรได้พัฒนากระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการให้ข้อมูล ยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี และขอคืนภาษีโดยในทุกขั้นตอนสามารถทำผ่านระบบ Tax from Home ได้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ร้านค้าโดยผ่านทางเว็บไซด์กรมสรรพากร www.rd.go.th ถึงแม้ว่ากรมสรรพากรจะมีสื่อต่าง ๆ ในการให้ความรู้แก่ประชาชนแล้วแต่ก็ยังปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจผิดพลาดของประชาชนในการเสียภาษีอย่างต่อเนื่อง จากกระแสข่าวเกี่ยวกับการจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการของรัฐซึ่งปรากฏในช่องทางต่าง ๆ เห็นได้ว่าร้านค้าส่วนใหญ่ที่ต้องจ่ายภาษีไม่เข้าใจในการจัดเก็บภาษีและมองว่าภาษีที่ต้องจ่ายมีจำนวนมากเกินไป ร้านค้าเหล่านั้นจึงออกมาเรียกร้องโดยการขอความช่วยเหลือจากโลกออนไลน์ แต่เมื่อร้านค้าเหล่านั้นได้รับการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรหรือนักวิชาการทางภาษีก็ทำให้มีความเข้าใจมากขึ้นและเสียภาษีได้ถูกต้อง เช่น แม่ค้าอาหารทะเลโดนเรียกภาษี 90,000 บาท แต่แม่ค้าไม่เข้าใจในกระบวนการเรียกเก็บภาษีและมองว่าเป็นการไม่ถูกต้อง (PPTV, 2021; Thairath Online, 2021) จะเห็นได้ว่าการชี้แจงของเจ้าหน้าที่ถือเป็นช่องทางในการสื่อสารให้บุคคลหรือร้านค้ามีความเข้าใจในเรื่องของการเสียภาษีเพิ่มขึ้น ดังนั้นหากต้องการให้ร้านค้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชีและภาษีอากรให้มากขึ้นหน่วยงานภาครัฐต้องมีการเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและการเสียภาษีให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงและจัดสรรพนักงานเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการยื่นแบบเสียภาษีให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน (Siripreecha & Polpak, 2018) เพราะความรู้ความเข้าใจข้อมูลการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เสียภาษีจ่ายภาษีได้อย่างถูกต้อง และการให้ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับภาษีอากรช่วยให้ผู้เสียภาษีมีความรู้มากขึ้น (Suttiphan & Kongsan, 2016) และหากร้านค้ามีความรู้ความเข้าใจถึงข้อมูลการทำบัญชี ข้อมูลทางภาษีอากรและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้กับการทำบัญชีและการยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้อย่างถูกต้องจะส่งผลให้ร้านค้าสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันได้มากขึ้นเนื่องจากหากมีการยื่นแบบแสดงรายการที่ถูกต้องร้านค้าไม่ต้องเสียเบี้ยปรับเงินเพิ่ม ไม่มีการเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง ทำให้ร้านค้าไม่ต้องเสียเวลาในการติดต่อประสานงานกับกรมสรรพากรและสามารถนำเงินเหล่านั้นไปเป็นค่าใช้จ่ายส่วนอื่นได้ (Makthuam & Penvutikul, 2020) จากประเด็นปัญหาการเสียภาษีของบุคคลธรรมดาทำให้มีนักวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางภาษีของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 13 (เขตคลองเตย) ซึ่งพบว่ามีระดับความรู้ปานกลาง (Suksawad, 2020) สอดคล้องกับการวิจัยความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน (Nakeepate & Buasri, 2020) จะเห็นได้ว่าจากงานวิจัยในอดีตพบว่าความรู้ความเข้าใจของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลางแต่ด้วยข้อจำกัดของงานวิจัยในอดีตที่เลือกกลุ่มตัวอย่างไม่เฉพาะเจาะจงอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวเป็นหลักแต่เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมในทุกอาชีพและในการนำเสนอวิธีการให้ความช่วยเหลือจาก

หน่วยงานภาครัฐของผู้วิจัยในอดีตเป็นเพียงข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยเพียงเท่านั้นไม่ได้มีการสอบถามความต้องการจากกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการจัดเก็บข้อมูลความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรที่เฉพาะเจาะจงสำหรับร้านค้าที่ร่วมโครงการภาครัฐเพราะมองว่าร้านค้าเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะมีเงินได้ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในขณะที่เข้าร่วมโครงการและเพื่อทำการเก็บข้อมูลว่าร้านค้ามีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือในด้านใดบ้างเพื่อตอบคำถามวิจัยที่ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของร้านและข้อมูลของร้านค้าที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ร้านค้ามีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือในเรื่องใดเป็นสำคัญ โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยคือเป็นข้อมูลแก่หน่วยงานภาครัฐในการเตรียมหลักสูตรอบรมแก่ร้านค้ารวมถึงให้ความช่วยเหลือได้ตรงตามความต้องการของร้านค้า

ในบทความนี้หัวข้อถัดไปจะอธิบายการทบทวนวรรณกรรมและการพัฒนาสมมุติฐานเพื่อนำไปอธิบายการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าของร้าน ข้อมูลของร้านค้าที่แตกต่างกันว่ามีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรแตกต่างกันหรือไม่ รวมถึงความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้การเสียภาษีเป็นไปอย่างถูกต้อง ระเบียบวิธีวิจัย ผลการศึกษา การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย รวมถึงข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป และข้อเสนอแนะสำหรับผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐ
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลของร้านค้า
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐจำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้า

ทบทวนวรรณกรรม

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีที่บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้ถึงเกณฑ์จะต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อแสดงให้กับกรมสรรพากรทราบว่าในปีภาษีที่ผ่านมามีเงินได้เท่าใดและต้องเสียภาษีเป็นจำนวนเงินเท่าใด ซึ่งการคำนวณภาษีให้นำเงินได้ทั้งหมดหักลบด้วยค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และคำนวณภาษีตามที่กฎหมายกำหนด และกำหนดการยื่นภาษีหากเป็นเงินได้ที่ได้จากการพาณิชยกรรมหรือจากการขายสินค้าต้องยื่นภาษี 2 ครั้งต่อปีคือภาษีครึ่งปีและภาษีสิ้นปี สำหรับการยื่นภาษีครึ่งปีนั้น เป็นการคิดภาษีจากรายได้ 6 เดือนแรกที่ได้จากการขายสินค้าหรือให้บริการ กำหนดยื่นเสียภาษีภายในวันที่ 30 กันยายน ของปีนั้น และยื่นภาษีสิ้นปีอีกครั้งก่อนวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดไป และหากบุคคลธรรมดาไม่ปฏิบัติตามจะต้องจ่ายเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม ตามที่กฎหมายกำหนด (The Revenue Department, 2021d) (Jaensirisak & Vajiramedhin, 2017) จากข้อมูลที่กล่าวข้างต้นถือเป็นข้อมูลพื้นฐานทางภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เป็นร้านค้าควรทราบและนอกจากความรู้ทางภาษีแล้วความรู้ทางบัญชีก็มีความสำคัญสำหรับร้านค้าเพราะถึงแม้ว่าในการเสียภาษีของร้านค้าที่เป็นบุคคลธรรมดานั้นไม่ต้องมีการจัดทำบัญชีเพื่อนำส่งกรมสรรพากรแต่หากร้านค้าได้มีการจดบันทึกรายการรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งจัดเก็บเอกสารค่าใช้จ่ายทั้งหมดไว้จะทำให้ร้านค้าสามารถนำเอกสารมาใช้ในการคำนวณภาษีโดยเลือกใช้วิธีการหักค่าใช้จ่ายแบบตามจริงและสมควรได้ ซึ่งการหักค่าใช้จ่ายในการ

คำนวณภาษีของร้านค้าสามารถทำได้ 2 วิธี วิธีที่ 1 คือการหักเป็นอัตราเหมา 60% วิธีที่ 2 คือ การหักค่าใช้จ่ายตามจริงและสมควร ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถเลือกวิธีการหักค่าใช้จ่ายได้ว่าต้องการหักด้วยวิธีใด แต่มีข้อแม้ว่าหากต้องการหักค่าใช้จ่ายตามวิธีตามจริงและสมควรผู้เสียภาษีต้องมีเอกสารค่าใช้จ่ายครบถ้วนเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานกรมสรรพากรหากเจ้าพนักงานขอดูเอกสาร (The Revenue Department, 2021b) ดังนั้นเพื่อสิทธิประโยชน์ของร้านค้า ร้านค้าที่ต้องจ่ายภาษีจึงควรมีการจัดทำบัญชีเพื่อให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่แท้จริงและสามารถเลือกวิธีการหักค่าใช้จ่ายได้และร้านค้าที่ได้จัดทำบัญชีรายได้ค่าใช้จ่ายอย่างเป็นระบบจะช่วยลดปัญหาการยื่นภาษีที่ผิดพลาดเนื่องจากการจดบันทึกรายได้ค่าใช้จ่ายทำให้ร้านค้ามีข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงและเมื่อร้านค้าต้องยื่นภาษีตอนสิ้นปีภาษี ร้านค้าสามารถยื่นภาษีได้อย่างถูกต้องไม่เกิดเบี้ยปรับเงินเพิ่มและการเรียกภาษีย้อนหลัง ซึ่งเรื่องภาษีย้อนหลังเป็นเรื่องที่ร้านค้าทั่วไปมีความกังวลเป็นอย่างมาก Wongchantara and Kraiwanit (2018) พบว่าสาเหตุที่ร้านค้าออนไลน์ไม่สมัครพร้อมเพย์เนื่องจากกลัวภาษีย้อนหลังคิดเป็น 65.9% แต่การเข้าร่วมโครงการภาครัฐต้องใช้แอปพลิเคชันในการขายดังนั้นยอดขายที่ร้านค้าขายได้จะแสดงในบัญชีที่แจ้งไว้ตอนเข้าร่วมโครงการและหากเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังนี้ 1) มีการฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่ 400 ครั้ง และมียอดรวมของธุรกรรมฝากหรือรับโอนรวมกันตั้งแต่ 2,000,000 บาทขึ้นไป 2) ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่ 3,000 ครั้ง ขึ้นไป สถาบันการเงินต้องรายงานข้อมูลทางการเงินให้แก่กรมสรรพากร (The Revenue Department, 2021a) จากการศึกษางานวิจัยในอดีตซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างคือผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกกลุ่มอาชีพหรือทุกประเภทของเงินได้พึงประเมิน จากการศึกษางานวิจัยของ Yosrikun (2018) พบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลกู่ทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง (Damrongchai & Purisarn, 2018) รวมถึง Sungmake (2012) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ตพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปานกลาง และผู้วิจัยมีคำแนะนำถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าควรให้ความรู้แก่กลุ่มผู้เสียภาษีที่เป็นเจ้าของกิจการหรือกลุ่มค้าขายเนื่องจากกลุ่มอาชีพดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจทางภาษีน้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะเดียวกัน Suttiphan and Kongsan (2016) ได้เสนอแนะว่าสรรพากรควรจัดอบรมเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายเงินได้ประเภทอื่นที่ไม่ใช่เงินเดือนให้มากขึ้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้ความเข้าใจน้อย Nakeepate and Buasri (2020) เสนอแนะว่ากรมสรรพากรควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเสียภาษีในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมของทุกปี รวมถึง Maina (2012) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้ด้านภาษี ปัญหาการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลบ้านต๋อม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านภาษีระดับปานกลาง ทั้งนี้ได้ระบุว่าเจ้าหน้าที่ด้านการจัดเก็บภาษี ควรพัฒนาความรู้เรื่องภาษีโดยการจัดฝึกอบรมด้านความรู้เรื่องภาษีให้กับประชาชนในพื้นที่ และ Saad (2014) ได้พบว่าความรู้ทางภาษีของผู้เสียภาษีที่มีน้อยจะส่งผลต่อการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางภาษีของผู้เสียภาษี สอดคล้องกับ Olaoye (2017) ที่พบว่าการรู้หลักเกณฑ์ทางภาษีจะทำให้คนตระหนักในการจ่ายภาษี ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงต้องมีการให้ความรู้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เสียภาษีมีความรู้เพิ่มมากขึ้นและหลีกเลี่ยงการไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางภาษี จากการศึกษางานวิจัยในอดีตจะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้มีการแนะนำหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการช่วยเหลือประชาชนด้วยการให้ความรู้และจัดอบรมแก่ประชาชนซึ่งหากภาครัฐนำผลการเสนอแนะจากผู้วิจัยในอดีตมาปรับใช้ในเรื่องของการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีแก่ประชาชนภาครัฐต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจาก

การอบรมนั่นคือจะทำอย่างไรให้ประชาชนที่เข้ารับการอบรมมีความรู้มากยิ่งขึ้นและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการได้อย่างถูกต้อง หน่วยงานภาครัฐอาจต้องพิจารณาจากปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ความรู้ความเข้าใจของบุคคลธรรมดาแตกต่างกัน จากงานวิจัยของ Sungmake (2012) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ตพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศและวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน Suttiphan and Kongsan (2016) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ระดับการศึกษา และวิธีการยื่นภาษีที่แตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นภาษีแตกต่างกันแต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่แตกต่างกัน Nakeepate and Buasri (2020) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ประสบการณ์การเสียภาษี สถานภาพ รายได้ และอาชีพที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีปัจจัยหลายปัจจัยที่แตกต่างกันแล้วทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน แต่เนื่องจากผลการศึกษาในอดีตยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางบัญชีควบคู่ไปกับความรู้ทางภาษี และยังไม่ปรากฏการศึกษาเฉพาะกลุ่มร้านค้าหรือผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดาทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเฉพาะกลุ่มร้านค้าเพราะกำลังเป็นกลุ่มบุคคลธรรมดาที่ได้รับมาตรการส่งเสริมจากภาครัฐและเป็นกลุ่มที่ต้องให้ความสำคัญกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้มากยิ่งขึ้นรวมถึงภาครัฐเองก็ต้องให้ความสำคัญและให้ความช่วยเหลือในการเสียภาษีของบุคคลกลุ่มนี้และเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำข้อมูลไปสนับสนุนแก่หน่วยงานภาครัฐได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมุติฐานและกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ไว้ดังนี้

สมมุติฐานการวิจัย :

1. ปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับร้านค้าที่แตกต่างกันทำให้ร้านค้ามีระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรที่แตกต่างกันหรือไม่

2. ระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่แตกต่างกันทำให้ร้านค้ามีความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

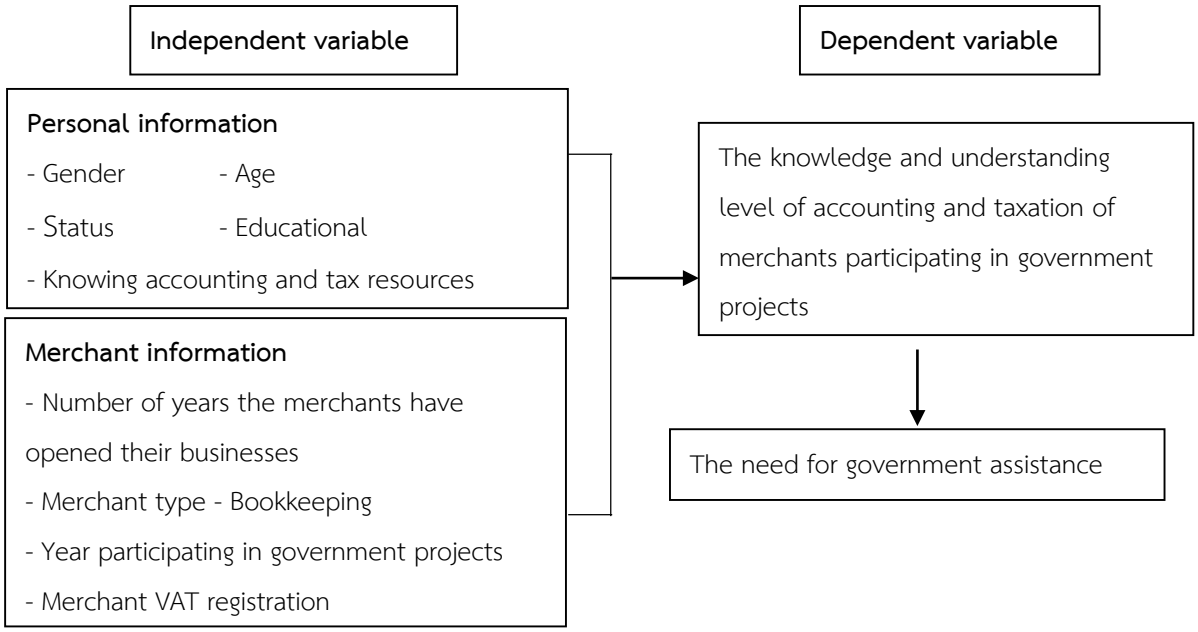

Figure 1 Conceptual Framework

ระเบียบวิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐใน 14 จังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดชุมพร 10,295 ร้าน จังหวัดระนอง 3,360 ร้าน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 27,828 ร้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช 29,823 ร้าน จังหวัดตรัง 11,678 ร้าน จังหวัดกระบี่ 12,311 ร้าน จังหวัดพังงา 6,123 ร้าน จังหวัดภูเก็ต 22,463 ร้าน จังหวัดสตูล 4,368 ร้าน จังหวัดพัทลุง 8,994 ร้าน จังหวัดสงขลา 35,247 ร้าน จังหวัดปัตตานี 6,305 ร้าน จังหวัดยะลา 6,063 ร้าน และจังหวัดนราธิวาส 6,209 ร้าน รวมเป็น 191,067 ร้าน (ข้อมูลวันที่ 10 ตุลาคม 2564) (Ministry of Finance, 2021) โดยสาเหตุที่เลือกประชากรเป็นภาคใต้เนื่องจากภาคใต้ถือเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ เป็นภาคที่มีนักท่องเที่ยวทั้งต่างชาติและชาวไทยให้ความสนใจมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเนื่องจากมีจุดแข็งคือความสวยงามของธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว มีภาพลักษณ์การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก มีอาหาร ผลไม้ที่หลากหลาย มีรีสอร์ทและโรงแรมที่ทันสมัย (Suwanvijit, 2019) มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และด้วยเหตุผลข้างต้นส่งผลให้ทุกจังหวัดต้องมีร้านค้าที่พร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมากมายและในจำนวนร้านค้าเหล่านี้มีร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐเป็นจำนวนมาก และหากสถานการณ์โรคระบาดคลี่คลายการท่องเที่ยวในจังหวัดภาคใต้จะกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งและจะส่งผลให้ร้านค้าต่าง ๆ มียอดขายเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้โครงการของรัฐจะสิ้นสุดลงแต่หากร้านค้ายังคงมีรายได้ถึงเกณฑ์ต้องยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาร้านค้าเหล่านั้นก็ต้องจ่ายภาษีในทุกปี ดังนั้นข้อมูลความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าจึงเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับกรมสรรพากรที่จะช่วยเหลือในการยื่นภาษีของร้านค้าในปีต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยที่ได้ไปนำเสนอแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความรู้และช่วยเหลือประชาชนเกี่ยวกับการทำบัญชีและเสียภาษีต่อไป

กลุ่มตัวอย่างคือ ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการของรัฐในภาคใต้ที่เป็นร้านค้าบุคคลธรรมดาจำนวน 400 ร้านค้า กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน (e) 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399.16 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) คำนวณตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะชั้นภูมิของตัวแปร กลุ่มจังหวัด และ ลักษณะการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของร้าน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดฝั่งอันดามันจำนวน 6 จังหวัด คือจังหวัด ระนอง ภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล จำนวน 184 ร้าน จาก 60,303 ร้าน

2. กลุ่มจังหวัดฝั่งอ่าวไทย 5 จังหวัด คือจังหวัด ชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พัทลุง สงขลา จำนวน 200 ร้าน จาก 112,187 ร้าน

3. กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน 3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 16 ร้าน จาก 18,577 ร้าน

การสร้างและทดสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaires) เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางบัญชีและภาษีอากรซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ (Suksawad, 2020)

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา การทราบแหล่งข้อมูลทางบัญชีและภาษีอากร ข้อมูลของร้านค้า ได้แก่ ที่ตั้งของร้าน จำนวนปีที่เปิดร้าน ลักษณะประเภทร้านค้า การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ปีที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐ โครงการภาครัฐที่ร้านเข้าร่วม การจ่ายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของร้าน การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของร้าน

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากร จำนวน 6 หัวข้อ ประกอบด้วยด้านรายได้ ด้านการหักค่าใช้จ่าย ด้านการหักลดหย่อน ด้านการคำนวณภาษี ด้านการเสียภาษี และด้านความรู้ทางบัญชี โดยมีลักษณะการให้คะแนน คือ ตอบถูก ค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน ตอบผิด หมายถึง มีค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน จำนวนเต็ม 25 คะแนน โดยเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความรู้ระดับมากที่สุด ความรู้ระดับมาก ความรู้ระดับปานกลาง ความรู้ระดับน้อย ความรู้ระดับน้อยที่สุด โดยนำมาจัดตามช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	**ระดับความรู้ความเข้าใจ**	
21 -25 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้มากที่สุด (A)
17-20 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้มาก (B)
13-16 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ปานกลาง (C)
9-12 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้น้อย (D)
ต่ำกว่า 9 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้น้อยที่สุด (E)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) แบบเลือกตอบจำนวน 5 ระดับ ประกอบด้วย ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด จำนวน 6 ข้อ

วิธีการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การพัฒนาแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยในอดีตและนำมาปรับให้เข้ากับกลุ่มตัวอย่างและวัตถุประสงค์การวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วนิยามตัวแปร กำหนดเนื้อหาแนวคิดและขอบข่ายโครงสร้างของคำถาม เพื่อให้แบบสอบถามครอบคลุมเนื้อหาในทุกด้าน นำมาออกแบบข้อคำถามให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำในประเด็นความสอดคล้อง (IOC) ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความยากง่ายของแบบสอบถามเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ ต่อมาผู้วิจัยได้นำคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแบบสอบถาม แล้วได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ร้าน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.961 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐ และ ระดับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม แล้วเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best & John, 1997)

2. การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ประกอบด้วย เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลของร้านค้า โดยใช้สถิติการทดสอบทีแบบกลุ่มอิสระ (t-test Independent) และทดสอบด้วยการวิเคราะห์ตัวแปรทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.0 โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สถานภาพโสดร้อยละ 57.5 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.3 โดยระยะเวลาการเปิดร้านเฉลี่ย 6 ปี ซึ่งประเภทร้านค้าที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ ร้านขายของชำและมินิมาร์ท คิดเป็นร้อยละ 54.3 ซึ่งร้านค้าที่ตอบแบบสอบถามเป็นร้านค้าที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 55.8 ร้านค้ามีการทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 74.2 และร้านค้าได้มีการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 59.5 ซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการภาครัฐในปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 47.2 และโครงการที่เข้าร่วมมากที่สุดคือโครงการคนละครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 91.8 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

Table 1 Amount and Percentage of the Knowledge and Understanding Level of Accounting and Taxation

The knowledge and understanding level	N	Percentages
Group A: Very high	34	8.5
Group B: High	166	41.5
Group C: Moderate	163	40.8
Group D: Low	37	9.2
Total	400	100.0

จากตารางที่ 1 ซึ่งแสดงเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่ร่วมโครงการภาครัฐ พบว่า ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรภาพรวมในระดับปานกลางถึงมาก โดยร้านค้าที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาคือมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรภาพรวมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.8 ระดับน้อยร้อยละ 9.2 และระดับมากที่สุดร้อยละ 8.5 ตามลำดับ

Table 2 The Knowledge and Understanding Level of Accounting and Taxation of the Sample Group Classified by Aspects

Aspects	Total score	$\bar{x}$	S.D.	Average percentages
1. Income	4	2.69	.996	67.25
2. Deduction of expenses	5	3.63	1.052	72.60
3. Tax deductible	4	2.52	.892	63.00
4. Tax calculation	3	1.93	.806	64.33
5. Filing a tax return	4	2.11	.832	52.75
6. Knowledge of accounting	5	3.64	1.031	72.80
Total	25	16.52	2.924	67.25

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของกลุ่มตัวอย่างซึ่งวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นพบว่า ประเด็นเกี่ยวกับความรู้ทางบัญชี มีค่าสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.80 รองลงมาคือ ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ72.60 ประเด็นความรู้เกี่ยวกับรายได้ คิดเป็นร้อยละ 67.25 ประเด็นการคำนวณภาษี คิดเป็นร้อยละ 64.33 ประเด็นการหักลดหย่อน คิดเป็นร้อยละ 63.00 และประเด็นการยื่นแบบแสดงรายการมีระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.75

Table 3 Comparison of Knowledge and Understanding of Accounting and Taxation of Merchants Classified by Personal Informations

Aspects	Gender***		Age		Educational		Knowing accounting and tax resources	
	F	Sig	F	Sig	F	Sig	t	Sig
1. Income	0.056	0.945	1.468	0.211	0.425	0.831	1.484	0.139
2. Deduction of expenses	1.888	0.153	1.336	0.256	1.466	0.200	1.134	0.258
3. Tax deductible	0.385	0.681	1.489	0.205	0.708	0.618	0.993	0.321
4. Tax calculation	1.843	0.160	2.472	0.044*	1.345	0.244	2.240	0.026*
5. Filing a tax return	0.722	0.486	1.223	0.300	0.045	0.999	1.919	0.056
6. Knowledge of accounting	2.216	0.110	0.591	0.669	1.092	0.364	3.371	0.001**
Total	2.148	0.118	1.713	0.146	0.516	0.764	3.604	0.000**

Significant values are indicated with * for P < 0.05 and with ** for P < 0.01

*** Gender consists of male, female, and LGBTQ+.

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการคำนวณภาษีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน กลุ่ม

ตัวอย่างที่มีลักษณะการทราบแหล่งข้อมูลทางบัญชีและภาษีที่แตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการทราบแหล่งข้อมูลทางบัญชีและภาษีอากรที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการคำนวณภาษีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับการทำบัญชีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Table 4 Comparison of Knowledge and Understanding of Accounting and Taxation of Merchants Classified by Merchant Informations

Aspects	Merchant VAT registration		Bookkeeping		Number of years the merchants have opened their businesses	
	t	Sig	t	Sig	F	Sig
1. Income	1.736	0.083	0.864	0.460	1.789	0.149
2. Deduction of expenses	1.683	0.093	2.240	0.083	0.250	0.861
3. Tax deductible	0.058	0.954	0.276	0.843	3.425	0.017*
4. Tax calculation	3.424	0.001**	0.923	0.430	1.068	0.362
5. Filing a tax return	1.566	0.118	1.675	0.172	0.099	0.960
6. Knowledge of accounting	1.943	0.053	5.847	0.001*	0.072	0.975
Total	2.041	.042*	3.566	.014*	.659	0.578

Significant values are indicated with * for P < 0.05 and with ** for P < 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ลักษณะการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของร้านค้าแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการคำนวณภาษีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่การทำบัญชีของร้านค้าแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรโดยรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มตัวอย่างที่การทำบัญชีของร้านค้าแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรด้านความรู้ทางบัญชีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเปิดร้านที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรโดยรวมที่ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเปิดร้านที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรด้านค่าลดหย่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Table 5 The Average of the Need for Government Assistance Classified by Level of Knowledge and Understanding in Accounting and Taxation

Aspects	Average Level of Demand			
	Group A	Group B	Group C	Group D
1. Training on expenses for merchants	4.44	4.11	4.01	3.86
2. Training on expense documents for merchants	4.53	4.10	3.96	3.84
3. Training on records of income and expenses	4.56	4.14	4.00	3.89
4. Training on tax calculation	4.56	4.14	3.96	3.95
5. Training on e-filing tax returns	4.53	4.19	4.07	3.86
6. Training on tax planning for merchants	4.53	4.16	4.01	3.84
Average	4.52	4.14	4.00	3.87

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในระดับมากที่สุด (กลุ่ม A) มีระดับความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือสูงที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.52 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในระดับมาก (กลุ่ม B) มีระดับความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.14 กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในระดับปานกลาง (กลุ่ม C) มีระดับความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.00 และ กลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในระดับน้อย (กลุ่ม D) มีระดับความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.87

Table 6 Comparison of the Level of the Need for Government Assistance Classified by Knowledge and Understanding of Accounting and Taxation of Merchants

The need for government assistance	$\bar{x}$	S.D.	SS	df	MS	F	Sig
1. Training on expenses for merchants	4.08	.831	7.020	3	2.340	3.448	0.017*
2. Training on expense documents for merchants	4.06	.857	11.334	3	3.778	5.316	0.001**
3. Training on records of income and expenses	4.09	.862	10.627	3	3.542	4.909	0.002**
4. Training on tax calculation	4.08	.853	11.491	3	3.830	5.441	0.001**
5. Training on e-filing tax returns	4.14	.826	9.276	3	3.092	4.658	0.003**
6. Training on tax planning for merchants	4.10	.873	10.599	3	3.533	4.769	0.003**
Total	4.09	.765	9.845	3	3.282	5.813	0.001**

Significant values are indicated with * for P < 0.05 and with ** for P < 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐของร้านค้าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09, S.D.= .765) โดยการจัดอบรมการยื่นแบบแสดง

รายการเสียภาษีร้านค้าแบบออนไลน์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.14 รองลงมา ประเด็นการจัดอบรมการวางแผนภาษีสำหรับร้านค้าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ประเด็นการจัดอบรมการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ประเด็นการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่นำมาหักเป็นรายจ่ายของร้านค้าได้และการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคำนวณภาษีร้านค้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.08 และประเด็นการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบิลหรือเอกสารที่สามารถใช้เป็นค่าใช้จ่ายได้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 4.06

จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรต่างกันจะมีระดับความต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

Table 7 Comparison of the Level of the Need for Government Assistance

The Knowledge and Understanding Level	$\bar{x}$	Group A	Group B	Group C	Group D
Group A: Very high	4.52	-	.385*	.523*	.651*
Group B: High	4.14		-	.139	.266
Group C: Moderate	4.00			-	.127
Group D: Low	3.87				-

Significant values are indicated with * for P < 0.05 and with ** for P < 0.01

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐโดยรวม และ รายหัวข้อจำแนกตามกลุ่มระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากร พบว่า แตกต่างกัน 3 คู่ คือ คู่ที่ 1 กลุ่มผู้ที่ได้คะแนนระดับมากที่สุด (กลุ่ม A) กับ กลุ่มผู้ที่ได้คะแนนระดับมาก (กลุ่ม B) คู่ที่ 2 กลุ่มผู้ที่ได้คะแนนระดับมากที่สุด (กลุ่ม A) กับ มีความรู้ในระดับปานกลาง (C) และ คู่ที่ 3 กลุ่มผู้ที่ได้คะแนนระดับมากที่สุด (กลุ่ม A) กับ มีความรู้ในระดับน้อย (D)

สรุปและการอภิปรายผล

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาคือ 1) เพื่อทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและข้อมูลของร้านค้า 3) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐจำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้า ผลการศึกษาพบว่า ร้านค้าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในระดับปานกลางถึงมาก โดยมีความรู้ทางบัญชีมากที่สุด และความรู้ทางภาษีมีความรู้เรื่องการหักค่าใช้จ่ายมากที่สุด การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม การทำบัญชี และการทราบแหล่งข้อมูลทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่แตกต่างกันทำให้ความรู้ความเข้าใจแตกต่างกัน ส่วนความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ร้านค้าต้องการให้ภาครัฐจัดอบรมเรื่องการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีแบบออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือการอบรมการวางแผนภาษีสำหรับร้านค้า และร้านค้าที่มีความรู้มากที่สุดมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดอบรมมากที่สุด

ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐในสถานการณ์ช่วงระบาดของโรค Covid-19 พบว่า ร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐมี

ความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรในระดับปานกลางถึงมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Teeratansirikool and Phutharat (2016); Poungsangsuk, Pitakmualchon and Soongsombath (2017); Bungthong (2020); Jurach and Charunsrichotikomjorn (2017); Yosrikun (2018); Damrongchai and Purisarn (2018); Suttiphan and Kongsan (2016) และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าร้านค้ามีความรู้ทางบัญชีมากที่สุด ซึ่ง Kongkeaw (2020) พบว่า การทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้กิจการสามารถลดต้นทุนได้และช่วยลดความผิดพลาดในการบริหารงาน ร้านค้าจึงมีความจำเป็นต้องมีความรู้ทางบัญชีเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการร้านให้มีกำไรและช่วยในการควบคุมค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นผลจากการทำบัญชีของร้าน

สำหรับความรู้ด้านภาษีอากรร้านค้ามีความรู้ด้านการหักค่าใช้จ่ายมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ Poungsangsuk, Pitakmualchon and Soongsombath (2017) ที่พบว่าบุคคลธรรมดามีความรู้ด้านการหักค่าใช้จ่ายในระดับมาก แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ Teeratansirikool and Phutharat (2016) ที่พบว่าบุคคลธรรมดาในท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี 2 ต้องได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษีเป็นลำดับแรกเนื่องจากมีความรู้ด้านนี้น้อยที่สุด Kaewsarn (2019) ก็พบว่าผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่ชลบุรี 3 มีความรู้ในเรื่องการหักค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด รวมถึง Nakeepate and Buasri (2020) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจการเสียภาษีของบุคคลธรรมดาในตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ความรู้เรื่องค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด และ Donbanthao (2017) ก็พบว่าปัญหาในการยื่นเสียภาษีของบุคคลธรรมดาในตำบลลานดอกไม้ตกคือปัญหาเกี่ยวกับการไม่ทราบข้อมูลการหักค่าใช้จ่ายของผู้มีเงินได้

เมื่อพิจารณาข้อมูลของร้านค้าพบว่า การทราบและไม่ทราบแหล่งข้อมูลทางบัญชีและภาษีอากรของเจ้าของร้านที่แตกต่างกันทำให้ความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรแตกต่างกันเนื่องจากหากร้านค้าทราบว่าข้อมูลทางบัญชีและภาษีอากรสามารถสืบค้นได้จากที่ใดเมื่อร้านค้ามีข้อสงสัยในการทำบัญชีหรือการคำนวณภาษี ร้านค้าสามารถสืบค้นได้ทันทีและทำให้ร้านค้ามีความรู้เพิ่มมากขึ้นจากการหาคำตอบ ซึ่งปัจจุบันกรมสรรพากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้บริการข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานเพื่อให้ผู้ใช้งานมีความสะดวกในการค้นหามากยิ่งขึ้นและมีช่องทางในการติดต่อสอบถามที่สะดวกขึ้น เช่น Facebook page, Live chat, Call center

ร้านค้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรน้อยกว่าร้านค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน ผลวิจัยมีความน่าสนใจว่าเหตุใดร้านค้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มถึงมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรน้อยกว่าร้านค้าที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ความเป็นไปได้คืออาจจะเกิดจากร้านค้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีบุคคลที่ดูแลเรื่องบัญชีและภาษีอากรให้กับร้านค้า ซึ่งอาจจะเป็นสำนักงานบัญชีหรือผู้ที่มีความรู้ด้านบัญชีและภาษีโดยตรง เนื่องจากร้านค้ามีความมั่นใจที่จะให้สำนักงานบัญชีดูแลมากกว่าการทำด้วยตัวเอง (Siangchin, 2009) และให้สำนักงานบัญชีทำหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการทางภาษีให้ จึงอาจส่งผลให้เจ้าของร้านไม่ให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้ทางบัญชีและภาษีอากรเหมือนกับร้านค้าที่ต้องจัดทำด้วยตนเอง ซึ่งในงานวิจัยของ Thanasotorn (2021) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่า ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในภาษีมูลค่าเพิ่ม ในการยื่นแบบแสดงรายการ ภ.พ.30 ทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีเกิดขึ้นได้ และ Aphiwatpisan (2020) พบว่าจากการส่งข้อหารือไปยังกรมสรรพากรในปี 2561-2562 มีข้อหารือเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มถึงร้อยละ 35 ซึ่งถือเป็นอัตราส่วนที่สูงที่สุด นั่นหมายถึงผู้ประกอบการมีข้อสงสัยในประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นจำนวนมากกว่าประเด็นด้านอื่น ๆ ใน 2 ปีที่กล่าวมา ดังนั้นเพื่อให้ร้านค้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีความรู้มากยิ่งขึ้นถึงแม้ว่าจะไม่ได้ทำบัญชีเองก็ตามภาครัฐควรมีการทำ

ความเข้าใจกับร้านค้าที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเพิ่มความรู้เกี่ยวกับบัญชีและภาษีอากรให้แก่ร้านค้าและเพื่อป้องกันปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีของร้านค้าอีกด้วย (Saleeon, 2022) เพราะหากร้านค้ามีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นจะทำให้ร้านค้าตระหนักถึงการเสียภาษีที่ถูกต้องมากขึ้นเช่นกัน

การทำบัญชีของร้านค้าพบว่าร้านค้าที่ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไม่ว่าจะจัดทำในรูปแบบใด ร้านค้าจะมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีและภาษีอากรมากกว่าร้านค้าที่ไม่ทำบัญชี ซึ่งการทำบัญชีของร้านค้าแม้ไม่ได้มีกฎหมายกำหนดแต่ร้านค้าที่ต้องการทำบัญชีต้องหาแนวทางในการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง ต้องสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการทำบัญชีเพื่อให้สามารถนำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของร้านค้ามาใช้เป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีได้ ทำให้ร้านค้าต้องแสวงหาความรู้มากยิ่งขึ้น Phramsiri and Tewa (2022) พบว่าความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมของอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Sudinpreeda (2020) ที่พบว่าความรู้ของผู้ทำบัญชีในวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมากเช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าร้านค้าที่มีการจัดทำบัญชีจะมีความรู้ความเข้าใจทางบัญชีในระดับดี

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐในด้านบัญชีและภาษีอากรพบว่า ร้านค้าที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดมีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในระดับสูงสุด นั่นหมายความว่า คนที่มีความรู้อยู่แล้วยังต้องการเพิ่มความรู้ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองในการทำบัญชีและยื่นภาษีให้ถูกต้อง สิ่งที่น่าสนใจคือหน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มของร้านค้าที่มีความรู้ทางบัญชีและภาษีในระดับน้อยเพราะนอกจากร้านค้ามีความรู้ระดับน้อยแล้วร้านค้ายังมีความต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือในระดับที่ต่ำด้วย อาจเป็นเพราะว่าร้านค้าเหล่านั้นไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญกับความรู้ทางบัญชีและภาษีว่าสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันรวมถึงการวางแผนภาษีและค่าใช้จ่ายของร้านค้าได้ซึ่งความต้องการความช่วยเหลือทางบัญชีและภาษีอากรจากหน่วยงานภาครัฐของร้านค้าพบว่า ร้านค้าส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดอบรมการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีร้านค้าแบบออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันด้วยสถานการณ์ช่วงระบาดของโรค Covid-19 ส่งผลให้ผู้เสียภาษีไม่สะดวกสำหรับการเดินทางไปยื่นภาษีที่สรรพากร ร้านค้าจึงให้ความสำคัญกับการยื่นแบบแสดงรายการแบบออนไลน์มากขึ้น Wongwanich, Phramsiri and Pooouthai (2018) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ยื่นแบบแสดงรายการผ่านอินเตอร์เน็ตของประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้เสียภาษีมีความพึงพอใจในระดับมากสำหรับการเลือกใช้บริการยื่นแบบและชำระภาษีผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต และด้วยนโยบายของภาครัฐเองที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เสียภาษียื่นภาษีแบบออนไลน์เพื่อความสะดวกและรวดเร็วของผู้เสียภาษี หน่วยงานภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญในการให้ความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการแบบออนไลน์แก่กลุ่มร้านค้าเพื่อให้ร้านค้าได้มีความรู้มากยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการยื่นแบบแสดงรายการในปีต่อไปได้ จากงานวิจัยของ Kuznetsova (2010) พบว่าหากรัฐต้องการให้ประชาชนใช้งานการยื่นภาษีแบบออนไลน์เพิ่มขึ้นต้องมีการประชาสัมพันธ์การยื่นแบบแสดงออนไลน์ให้ทั่วถึง ซึ่งตรงกับความต้องการของร้านค้าเช่นกัน และหากร้านค้าได้รับข้อมูลทางภาษีมากขึ้นจะส่งผลทำให้ร้านค้าปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางภาษีมากขึ้น (Aronmwan, Imobhio & Izedonmi, 2015) หัวข้อรองลงมาที่ร้านค้าต้องการให้ภาครัฐจัดอบรมคือประเด็นการวางแผนภาษีสำหรับร้านค้า Aphiwatpisan (2021) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางภาษี ปัญหาการเสียภาษี และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า การวางแผนภาษีทำให้การเสียภาษีเป็นไปอย่างถูกต้องและประหยัดภาษีได้ ดังนั้นหากร้านค้ามีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนภาษีจะทำให้ร้านค้าสามารถเสียภาษีได้อย่างถูกต้องและประหยัดภาษีมากขึ้นและจะส่งผลต่อการลดการหลบหนีภาษีได้ ประเด็นต่อมาที่ร้านค้าต้องการให้หน่วยงานภาครัฐจัดอบรมคือประเด็นการบันทึกบัญชีรายรับ-

รายจ่าย เนื่องจากร้านค้าที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จัดทำบัญชีถึงร้อยละ 74.2 และหากร้านค้าได้รับความรู้ในการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย ที่ถูกต้องจะทำให้ร้านค้าสามารถบันทึกข้อมูลได้ครบถ้วนและเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้นและสามารถนำข้อมูลมาใช้ประกอบการยื่นภาษีได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รวบรวมคำตอบที่เป็นคำถามปลายเปิดจากกลุ่มตัวอย่างพบว่า ร้านค้าไม่มีความเข้าใจในการกรอกข้อมูลสำหรับการยื่นแบบเสียภาษี มองว่าการยื่นภาษียุ่งยากเนื่องจากไม่รู้ขั้นตอนและรู้สึกว่าความรู้ทางภาษีเข้าใจยาก รวมทั้งไม่สามารถคำนวณภาษีได้ด้วยตัวเอง และมองว่ากฎเกณฑ์เกี่ยวกับภาษีบุคคลธรรมดาเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้ต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ร้านค้ามีข้อเสนอแนะแก่ภาครัฐดังนี้ ร้านค้าส่วนใหญ่มองว่าควรมีการอบรมเกี่ยวกับการยื่นภาษีที่ร้านค้าควรรู้ก่อนการยื่นเสียภาษีอย่างทั่วถึง โดยการอบรมแบบสรุปและเข้าใจง่ายสามารถนำไปใช้ได้จริง รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้ทางภาษีให้มากขึ้น และในระบบการเสียภาษีควรมีการทำเมนูแยกสำหรับคนที่เสียภาษีเฉพาะร้านค้าเพื่อให้การยื่นภาษีออนไลน์ทำได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ยังมีการเสนอแนะให้สามารถนำบิลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการไปซื้อสินค้าจากตลาดให้สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายของร้านค้าและเสนอแนะให้ลดภาษีของร้านค้าลงจากเดิมเนื่องจากมองว่ากำไรจากการขายสินค้านั้นไม่ได้มีมากและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก็มากกว่าที่กฎหมายกำหนดเป็นอัตราเหมาให้หักเป็นค่าใช้จ่ายของร้านค้าได้ ข้อเสนอแนะเหล่านี้อาจจะเป็นข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยแต่ทางภาครัฐอาจนำไปพิจารณาในการปรับปรุงการให้ความช่วยเหลือหรือระบบการยื่นภาษีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐคือการนำผลวิจัยไปพิจารณาในการให้ข้อมูลแก่ร้านค้าให้ตรงตามความต้องการของร้านค้าและสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ในการจัดอบรมสัมมนาแก่ร้านค้าเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีทรัพยากร หากมีความร่วมมือกันจะทำให้ร้านค้าได้รับความรู้ทางบัญชีและภาษีอากรมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยครั้งถัดไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทำวิจัยเฉพาะกลุ่มร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการภาครัฐ ซึ่งในครั้งต่อไปอาจเป็นการวิจัยที่มีกลุ่มประชากรเป็นกลุ่มร้านค้าทั้งหมดและขยายพื้นที่เป็นภาคอื่น ๆ หรือเก็บข้อมูลทั้งประเทศ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ในภาพรวมทั้งหมดและอาจมีการทำ Focus Group จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อวิเคราะห์จัดทำแผนการพัฒนาความรู้ด้านบัญชีและภาษีอากรของร้านค้าและการพัฒนาแบบสอบถามในเรื่องความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ อาจใช้การออกแบบข้อคำถามที่มีค่าคะแนนที่ระบุได้อย่างชัดเจนว่าร้านค้าต้องการการช่วยเหลือด้านใดเป็นสำคัญ อาจเป็นการกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเลือกลำดับของความช่วยเหลือที่ต้องการมากที่สุดถึงน้อยที่สุด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Aphiwatpisan, N. (2020). Value Added Tax and Practical Tax Planning for Online Business after the Covid-19 Crisis. *Journal of Liberal Arts and Management Science Kasetsart University, 7*(2), 134–149.

Aphiwatpisan, N. (2021). Behavior, Tax Problem, and Personal Income Tax Planning. *Journal of Liberal Arts and Management Science Kasetsart University*, *8*(1), 113–130.

Aronmwan, E., Imobhio, E., & Izedonmi, F. (2015). *Determinants of Personal Income Tax Compliance: Perception of Nigerian Taxpayers* [SSRN Scholarly Paper]. Retrieved June 17, 2022, from https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2619855

Best, J. W. & John, J. V. (1997). *Research in Education*. Boston, MA: Allyn and Bacon.

Bungthong, P. (2020). *Knowledge and Understanding for People's Personal Income Tax in Bangkok Area.* Retrieved June 20, 2022, from https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sat16/6114060120.pdf

Damrongchai, K., & Purisarn, K. (2018). Knowledge and Understanding for People's Personal Income Tax of the People in Ku Thong Sub District, Chiang Yuen District, Maha Sarakham Province. *College of Asian Scholar Journal*, *8*(1), 124–132.

Donbanthao, A. (2017). Problems and Cause in Personal Income Tax Payment of Landokmaitok, Kosampeenakorn District, Kamphaengphet Province. In *The 4th National Conference KPRU Kamphaeng Phet Rajabhat University* (614-620). Kamphaeng Phet: Kamphaeng Phet Rajabhat University. Retrieved from https://fms.kpru.ac.th/fms-portfolio/23564/

Jaensirisak, S., & Vajiramedhin, C. (2017). Personal Income Tax and Electronic Commerce. *Panyapiwat Journal*, *9*(Special Issue), 236–248.

Jurach, K., & Charunsrichotikomjorn, W. (2017). *Developing Guidelines for Understanding of Personal Income Tax in Measot District, Tak Province*. Retrieved June 20, 2022, from https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/1556604630.pdf

Kaewsarn, W. (2019). *Understanding about the Personal Income Tax of Taxpayers in Chonburi Area 3 Revenue Department* (Master's Thesis, Burapha University). Retrieved from http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/58920021.pdf

Kongkeaw, N. (2020). Accounting and Accounting Knowledge of SME's Enterprise in Muang Nakhon Ratchasima Province. *Journal of Nakhonratchasima College*, *12*(1), 846–851.

Kuznetsova, O. (2010). *Tax Return Filing Online – case Finnish Tax Administration*. Retrieved from https://aaltodoc.aalto.fi:443/handle/123456789/389

Maina, W. (2012). *Knowledge of Tax: Problems on Taxation of Tom Municipal* (Master's Thesis, University of Phayao). Retrieved from http://www.updc.clm.up.ac.th//handle/123456789/980

Makthuam, S., & Penvutikul, P. (2020). Factors Affecting Knowledge and Understanding in Personal Income Tax Filing of the 12th Military Circle's Officers. *Proceeding National & International Conference*, *1*(11), 634.

Ministry of Finance. (2020). *Features of Participating Stores*. Retrieved May 6, 2022, from https://www.xn--42caj4e6bk1f5b1j.com/howto/merchant

Ministry of Finance. (2021). *Government Projects*. Retrieved May 15, 2022, from https://search-merchant.xn--42caj4e6bk1f5b1j.com/

Nakeepate, N., & Buasri, C. (2020). A Study of Knowledge, Understanding and Attitude towards Personal Income Tax of Taxpayers in Hat Yai Sub-District, Hat Yai District, Songkhla. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*, *12*(2), 97–112.

Olaoye, C. O. (2017). Tax Information, Administration and Knowledge on Taxpayers' Compliance of Block Moulding Firms in Ekiti State. *Journal of Finance and Accounting, 5*(4), 131-138. DOI: https://doi.org/10.11648/j.jfa.20170504.12

Phramsiri, R., & Tewa, B. (2022). The Knowledge and Understanding of Accounting of Traditional Retail Shops: A Case Study of Amphur Maeung, Phitsanulok Province. *Lawasri Journal*, *6*(1), 145–157.

Poungsangsuk, S., Pitakmualchon, R., & Soongsombath, P. (2017). *Knowledge and Understancing in Tax Planning on Personal Income Tax* (Research Report). Bangkok: Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. Retrieved from https://repository.rmutp.ac.th/bitstream/handle/123456789/3174/BUS_62_05.pdf?sequence=1&isAllowed=y

PPTV. (2021). *Drama, "Half Half" Sellers are Taxed 90,000 Baht.* Retrieved May 15, 2022, from https://www.pptvhd36.com/news

Saad, N. (2014). Tax Knowledge, Tax Complexity and Tax Compliance: Taxpayers' View. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 109*(2014), 1069–1075. Retrieved from https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.590

Saleeon, P. (2022). Problems on Business Establishment related to the Definition of "Vat Registration Establishment" of Thailand. *The Journal of Law, Public Administration and Social Science. School of Law Chiang Rai Rajabhat University*, *6*(1), 87–106.

Siangchin, S. (2009). *Factors Affecting the Selection of Accounting Service for Business in Ratchathewi District of Bangkok* (Master's Thesis, Silapakorn University). Retrieved from http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/e6b3ac5c-c78d-4b48-9ef6-a8aff620b4ad/Fulltext.pdf?attempt=2

Siripreecha, S., & Polpak, S. (2018). Administration of Income Tax Collection of the Revenue Department. *Journal of MCU Humanities Review*, *4*(2), 137–150.

Sudinpreeda, H. (2020). Problems and Obstacles of the Accountants of Community Enterprises located in Muang District, Narathiwat Province. In *The 11th Hatyai National and International Conference* (1735-1745). Songkhla: Hatyai University. Retrieved from https://www.hu.ac.th/Conference/proceedings2020

Suksawad, W. (2020). Study of the Taxpayers' Understanding of Personal Income Tax Affecting Their Attitude Toward Tax Payment in Bangkok Revenue Department Area 13 (Klong Toei District). *SAU Journal of Social Sciences & Humanities*, *4*(2), 1–7.

Sungmake, S. (2012). *Knowledge and Understanding on People's Personal Income Tax of the People in Phuket Province* (Research report). Nonthaburi: Raja Pruk College. Retrieved from http://www.rpu.ac.th/Library_web/doc/RC_RR/2553_Puket_Saisamorn.pdf?fbclid=IwAR3Z1GlKObpjSsyTaXegVv7Ae_jjEwfP2eZMD4eKp_1hrsjnA2U_oRs7kAc

Suttiphan, M., & Kongsan, N. (2016). *The Factor Influencing Perception of Personal Tax Payment: A Case Study of Hatyai City, Songkhla Province* (Master's Thesis, Prince of Songkla University). Retrieved from http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/13204

Suwanvijit, W. (2019). Strategies for Promoting the Andaman Sea Coast of Thailand Tourism. *Sukhothai Thammathirat Open University Journal (STOU)*, *32*(2), 145–163.

Teeratansirikool, L., & Phutharat, S. (2016). Knowledge and Attitude of the Personal Income Tax for the Taxpayers in Surat Thani 2 Area Revenue Office. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, *35*(6), 204–213.

Thairath Online. (2021). *The Seller is Shocked! Half Half Project Found a Tax Charge of 90,000* [Video file]. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=JdEil1vNFO4

Thanasotorn, T. (2021). Problems of Tax Evasion in Value Added Taxes. *RMUTK Journal of Liberal Arts*, *3*(1), 88–98.

The Revenue Department. (2021a). *Financial Institutions and E-money Service Providers Report Information about Individuals with Specific Transactions.* Retrieved June 17, 2022, from https://www.rd.go.th/fileadmin/download/Q&A_271162.pdf

The Revenue Department. (2021b). *Personal Income Tax Expenses*. Retrieved June 17, 2022, from https://www.rd.go.th/556.html

The Revenue Department. (2021c). *Persons Responsible for Vat Registration and the Registration Deadline*. Retrieved June 17, 2022, https://www.rd.go.th/7061.html

The Revenue Department. (2021d). *Tax Guide for Entrepreneurs*. Retrieved June 17, 2022, https://www.rd.go.th/62063.html

Wongchantara, D., & Kraiwanit, T. (2018). Factors for Decision Making an Online Purchase of Digital Citizens. *Lampang Rajabhat University Journal*, *8*(2), 18–30.

Wongwanich, S., Phramsiri, R., & Pooouthai, P. (2018). The Satisfaction of Service Selection and Submission of Tax Payment via the Internet of Taxpayer in Revenue Office, Phitsanulok Province. In *The 1st National Conference on Humanities and Social Sciences* (633–642). Songkhla: Songkhla Rajabhat University. Retrieved from http://human.skru.ac.th/husoconference/proceedings_1.php

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

Yosrikun, C. (2018). Knowledge and Understanding about the Personal Income Tax Collection According to the New Tax Structure in 2017 of People in Nakhon Ratchasima. *Journal of Nakhonratchasima College, 12*(1), 205–214.